



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

Π/ΘΜΙΑΣ & Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗΣ

ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ.

Δρ. Χρήστος Πατσός

Σχολικός Σύμβουλος Κοινωνιολόγων

Αττικής, Στερεάς Ελλάδας, (πλην ν. Αιτωλοακαρνανίας)

Δυτικής Ελλάδας, Πελοποννήσου, Ιονίων Νήσων,

Βορείου Αιγαίου, Νοτίου Αιγαίου και Κρήτης.

e-mail: chripatsos@sch.gr

τηλ: 210-6813561, κινητό: 6974840101

ιστοσελίδα: christospatsos.wordpress.com

ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ Δ.Ε.

ΕΔΡΑ: Α΄ Δ/ΝΣΗΣ Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ταχ. Δ/ση: Κηφισίας 16

Τ.Κ. – Πόλη: 11526 Αθήνα

E-mail: grassy@dide-a-ath.att.sch.gr

Τηλέφωνο: 210-5241118-7785485

FAX : 210-7786024

Αθήνα, 27/04/2017

Αρ. Πρωτ.:353

ΠΡΟΣ:

- Διευθυντές/ντριες των Σχολείων των Σχολικών Μονάδων Αρμοδιότητάς μου

(Μέσω των οικείων Διευθύνσεων Δ.Ε):

Α΄ Αθήνας, Β΄ Αθήνας, Γ΄ Αθήνας, Δ΄ Αθήνας, Αν. Αττικής, Δυτικής Αττικής, Πειραιώς, Ευρυτανίας, Ευβοίας, Βοιωτίας, Φωκίδας, Φθιώτιδας, Κέρκυρας, Λευκάδας, Κεφαλονιάς, Ζακύνθου, Κορίνθου, Αχαΐας, Ηλείας, Μεσσηνίας, Αργολίδας, Λακωνίας, Χανίων, Ρεθύμνου, Ηρακλείου, Δωδεκανήσου, Σάμου, Χίου, Λέσβου και Κυκλάδων.

Κοιν: Προϊστάμενο Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης Δ.Ε Περιφερειακής Διεύθυνσης Π/θμιας και Δ/θμιας Εκπαίδευσης Αττικής.

ΘΕΜΑ: ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΣΕ ΓΥΜΝΑΣΙΑ, ΓΕΛ & Ε.ΠΑ.Λ

Αγαπητές συναδέλφισσες και αγαπητοί συνάδελφοι με αφορμή τις προαγωγικές και απολυτήριες εξετάσεις του σχ. Έτους 2016-2017, Σας εύχομαι καλή Δύναμη στο έργο σας και Σας υπενθυμίζω τα εξής:

1. Α. Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ (Γ΄ τάξη Γυμνασίου)

Η διδακτέα ύλη για το μάθημα «Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή» της Γ΄ Γυμνασίου καθορίζεται σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών για το σχολικό έτος 2016-17 και ορίζεται ολόκληρο το βιβλίο.

Η διδακτέα και εξεταστέα ύλη βρίσκεται στην Υ.Α με αριθ.πρωτ. 150000/Δ2 με ημερ. 15-09-2016.

Η εξεταστέα ύλη του μαθήματος Κ.Π.Α της Γ΄ Γυμνασίου είναι τα 3/5 της ύλης που διδάχθηκε, με την προϋπόθεση ότι η ύλη αυτή δεν είναι λιγότερη από το μισό της διδακτέας. Τα θέματα πρέπει να διατυπώνονται έτσι ώστε να ελέγχεται η απόδοση πληροφοριακών γνωστικών στοιχείων και να διερευνάται η ικανότητα του μαθητή να εφαρμόζει, να συνδυάζει, να συνθέτει, να κρίνει και γενικότερα να επεξεργάζεται δημιουργικά ένα δεδομένο υλικό. Οι ερωτήσεις για τα μαθήματα που διδάσκονται στο Γυμνάσιο είναι εννιά από τις οποίες οι μαθητές επιλέγουν να απαντήσουν στις έξι. Για το γυμνάσιο δεν απαιτείται, δίχως να απαγορεύεται, κάποιες από τις εννιά ερωτήσεις να είναι αντικειμενικού/κλειστού τύπου π.χ Σωστού- Λάθους,, Πολλαπλής Επιλογής, Συμπλήρωσης κ.ά. Η κατανομή της βαθμολογίας στις ερωτήσεις μπορεί να διαφοροποιείται ανάλογα με το βαθμό δυσκολίας σε καθεμία από αυτές, η οποία καθορίζεται κατά τη διατύπωση των θεμάτων και ανακοινώνεται στους μαθητές γραπτώς. Οι απαντήσεις επί των θεμάτων αξιολογούνται βάσει της ύλης του σχολικού εγχειριδίου. Η ακρίβεια, η σαφήνεια και η χρησιμοποίηση του κατάλληλου επιστημονικού λεξιλογίου είναι αρετές που πρέπει να χαρακτηρίζουν τη διατύπωση των θεμάτων.

Β. Για το μάθημα «Πολιτική Παιδεία» (Οικονομία, Πολιτικοί Θεσμοί & Αρχές Δικαίου και Κοινωνιολογία) στις Α΄ και Β΄ τάξεις Ημερησίου Γενικού Λυκείου και Β΄ και Γ΄ τάξεις Εσπερινού Γενικού Λυκείου **και για το μάθημα «Βασικές Αρχές Κοινωνικών Επιστημών»** (Κοινωνιολογία, Οικονομική Επιστήμη και Πολιτική Επιστήμη) της Ομάδας Προσανατολισμού Ανθρωπιστικών Σπουδών στη Β΄ τάξη του Ημερησίου και στη Γ΄ τάξη του Εσπερινού Γενικού Λυκείου η εξέταση περιλαμβάνει

δύο ομάδες θεμάτων: Δείτε άρθρο 14 (περ. Δ) του Π.Δ. 56/2016 (Α΄ 91) επίσης το άρθρο 14 του ΠΔ 46/22-04-2016 (ΦΕΚ 74 Α) για τα Γ.Ε.Λ. και ΦΕΚ 91/τα Α΄/19-05-2016 για τα ΕΠΑ.Λ.

Η επιλογή των θεμάτων των προαγωγικών εξετάσεων για τις Α΄ και Β΄ τάξεις Ημερησίου Γενικού Λυκείου και Α΄, Β΄ και Γ΄ τάξεις Εσπερινού Γενικού Λυκείου ορίζονται αποκλειστικά από τους διδάσκοντες το μάθημα και είναι κοινά για όλα τα τμήματα της τάξης. Κατ' εξαίρεση, είναι δυνατόν να δοθούν χωριστά θέματα, εάν συντρέχει αποχρών λόγος, ο οποίος αναγράφεται σε σημείωση στο έγγραφο που περιέχει τα θέματα και παράλληλα συντάσσεται και σχετική πράξη στο βιβλίο πράξεων του Διευθυντή του σχολείου.

Η εξεταστέα ύλη για τα μαθήματα των Α΄ και Β΄ τάξεων Ημερησίου Γενικού Λυκείου και Α΄, Β΄ και Γ΄ τάξεων Εσπερινού Γενικού Λυκείου δεν μπορεί να είναι λιγότερη από το μισό και περισσότερη από τα 2/3 της διδακτέας. Η επιλογή και ο ακριβής προσδιορισμός της για κάθε μάθημα γίνεται με εισήγηση των διδασκόντων και με την έγκριση του Διευθυντή του Λυκείου και γνωστοποιείται στους μαθητές πέντε (5) εργάσιμες ημέρες πριν από τη λήξη των μαθημάτων.

1) Τα θέματα των γραπτών προαγωγικών εξετάσεων λαμβάνονται από την ύλη που ορίζεται ως διδακτέα και εξεταστέα για κάθε μάθημα κατά το έτος που γίνονται οι εξετάσεις. Οι ερωτήσεις είναι ανάλογες με εκείνες που υπάρχουν στα σχολικά εγχειρίδια και στις οδηγίες του ΙΕΠ, ελέγχουν ευρύ φάσμα διδακτικών στόχων και είναι κλιμακούμενου βαθμού δυσκολίας. Οι μαθητές απαντούν υποχρεωτικά σε όλα τα θέματα.

2) Για κάθε θέμα καθορίζεται ορισμένη βαθμολογία. Σε περίπτωση κατά την οποία ένα θέμα αναλύεται σε υποερωτήματα, η βαθμολογία που προβλέπεται για αυτό κατανέμεται ισότιμα στις επιμέρους ερωτήσεις, εκτός αν κατά την ανακοίνωση των θεμάτων καθορίζεται διαφορετικός βαθμός για καθεμία από αυτές.

α) Η πρώτη ομάδα αποτελείται από δύο θέματα με ερωτήσεις διαφόρων τύπων, με τις οποίες ελέγχεται τόσο η κατοχή των αναγκαίων γνωστικών στοιχείων όσο και η κατανόησή τους. Κάθε ένα από τα δύο θέματα περιέχει ερωτήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας. Το πρώτο θέμα περιλαμβάνει τρεις (3) ερωτήσεις αντικειμενικού τύπου και βαθμολογείται με είκοσι πέντε (25) μονάδες. Ειδικότερα, περιλαμβάνει: μία ερώτηση με πέντε (5) υποερωτήματα Σωστού-Λάθους (5X3=15 Μονάδες) και δύο ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, που καθεμία βαθμολογείται με πέντε (5) Μονάδες (5X2=10 Μονάδες). Το δεύτερο θέμα περιλαμβάνει δύο (2) ερωτήσεις σύντομης

απάντησης και βαθμολογείται με είκοσι πέντε (25) μονάδες. Η πρώτη ερώτηση βαθμολογείται με δεκατρείς (13) μονάδες και η δεύτερη με δώδεκα (12) μονάδες.

β) Η δεύτερη ομάδα περιλαμβάνει δύο θέματα με ερωτήσεις με τις οποίες ελέγχεται η ικανότητα συνθετικής και κριτικής ανάλυσης και εφαρμογής στην καθημερινή πράξη των γνώσεων που απέκτησαν οι μαθητές. Κάθε ένα από τα δύο θέματα περιέχει δύο ερωτήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας. Το πρώτο θέμα περιλαμβάνει δύο (2) ερωτήσεις και βαθμολογείται με είκοσι πέντε (25) μονάδες. Η πρώτη ερώτηση βαθμολογείται με δεκατρείς (13) μονάδες και η δεύτερη με δώδεκα (12) μονάδες. Το δεύτερο θέμα περιλαμβάνει δύο (2) ερωτήσεις και βαθμολογείται με είκοσι πέντε (25) μονάδες. Η πρώτη ερώτηση βαθμολογείται με δεκατρείς (13) μονάδες και η δεύτερη με δώδεκα (12) μονάδες.

Γ. Για το μάθημα **Ιστορία Κοινωνικών Επιστημών** στη Γ' τάξη Ημερησίου Γενικού Λυκείου η εξέταση περιλαμβάνει δύο ομάδες θεμάτων:

α) Η πρώτη ομάδα αποτελείται από δύο θέματα με ερωτήσεις διαφόρων τύπων, με τις οποίες ελέγχεται τόσο η κατοχή των αναγκαίων γνωστικών στοιχείων όσο και η κατανόησή τους. Κάθε ένα από τα δύο θέματα περιέχει ερωτήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας.

Το πρώτο θέμα περιλαμβάνει τρεις (3) ερωτήσεις αντικειμενικού τύπου και βαθμολογείται με είκοσι πέντε (25) μονάδες. Ειδικότερα, περιλαμβάνει: μία ερώτηση με πέντε (5) υποερωτήματα Σωστού-Λάθους ($5 \times 3 = 15$ Μονάδες) και δύο ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, που καθεμία βαθμολογείται με πέντε (5) Μονάδες ($5 \times 2 = 10$ Μονάδες).

Το δεύτερο θέμα περιλαμβάνει δύο (2) ερωτήσεις σύντομης απάντησης και βαθμολογείται με είκοσι πέντε (25) μονάδες. Η πρώτη ερώτηση βαθμολογείται με δεκατρείς (13) μονάδες και η δεύτερη με δώδεκα (12) μονάδες.

β) Η δεύτερη ομάδα θεμάτων περιλαμβάνει δύο θέματα με ερωτήσεις με τις οποίες ελέγχεται η ικανότητα συνθετικής και κριτικής ανάλυσης και εφαρμογής στην καθημερινή πράξη των γνώσεων που απέκτησαν οι μαθητές. Κάθε ένα από τα δύο θέματα περιέχει δύο ερωτήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας.

Το πρώτο θέμα περιλαμβάνει δύο (2) ερωτήσεις και βαθμολογείται με είκοσι πέντε (25) μονάδες. Η πρώτη ερώτηση βαθμολογείται με δεκατρείς (13) μονάδες και η δεύτερη με δώδεκα (12) μονάδες.

Το δεύτερο θέμα περιλαμβάνει δύο (2) ερωτήσεις και βαθμολογείται με είκοσι πέντε (25) μονάδες. Η πρώτη ερώτηση βαθμολογείται με δεκατρείς (13) μονάδες και η δεύτερη με δώδεκα (12) μονάδες.

Δ. Όσον αφορά **το μάθημα της Κοινωνιολογίας που διδάσκεται στη Γ' τάξη** του Γενικού Λυκείου η εξεταστέα ύλη για τους μαθητές της Γ' Τάξης Ημερησίου οι οποίοι θα εξεταστούν σε επίπεδο σχολικής μονάδας, δεν μπορεί να είναι λιγότερη από το μισό και περισσότερη από τα 2/3 της διδακτέας, η οποία έχει καθορισθεί με υπουργικές αποφάσεις. Η εξέταση περιλαμβάνει δύο ομάδες ερωτήσεων. α) Η πρώτη αποτελείται από ερωτήσεις με τις οποίες ελέγχεται τόσο η κατοχή των αναγκαίων γνωστικών στοιχείων όσο και η κατανόησή τους. β) Η δεύτερη ομάδα αποτελείται από δύο ή τρεις ερωτήσεις με τις οποίες ελέγχεται η ικανότητα συνθετικής και κριτικής ανάλυσης και εφαρμογής στην καθημερινή πράξη των γνώσεων που απέκτησαν οι μαθητές. Η βαθμολογία κατανέμεται κατά 50% σε καθεμία από τις ομάδες αυτές, στις οποίες οι μαθητές απαντούν υποχρεωτικά.

Η κατανομή της βαθμολογίας στις ερωτήσεις κάθε ομάδας, μπορεί να διαφοροποιείται ανάλογα με το βαθμό δυσκολίας σε καθεμία από αυτές, η οποία καθορίζεται κατά τη διατύπωση των θεμάτων και ανακοινώνεται στους μαθητές γραπτώς. Κατά την επιλογή των θεμάτων να έχουμε υπόψη μας ότι: Οι ερωτήσεις πρέπει να καλύπτουν όσο το δυνατό περισσότερη από την εξεταστέα ύλη, να είναι αυτοτελείς, να συμφωνούν με τους διδακτικούς στόχους, να μην ελέγχουν μόνο ικανότητες απομνημόνευσης, αλλά και άλλες νοητικές δεξιότητες. Κείμενα και σχόλια διδακτικών ενοτήτων δεν εξετάζονται. Δεν εξετάζονται, επίσης προεκτάσεις, εκτός διδακτέας ύλης, που έγιναν στην διάρκεια των μαθημάτων.

Κατά τη διατύπωση των ερωτήσεων ανάπτυξης (ερωτήσεις ανοικτού τύπου) πρέπει να αποφεύγονται: Η μετατροπή των τίτλων ή υπότιτλων των σχολικών βιβλίων σε ερωτήσεις, επειδή κάτι τέτοιο ενισχύει την μηχανιστική αποστήθιση. Τη χρησιμοποίηση όρων ή φράσεων που δεν είναι πλήρως κατανοητές από τους μαθητές. Όπου χρειάζεται η χρήση δυσνόητων όρων, πρέπει να δίνονται σχετικές επεξηγήσεις. Η επικέντρωση των ερωτήσεων σε ορισμένα μόνο σημεία της διδακτέας ύλης. Οι ερωτήσεις δοκιμίου και σύντομης ανάπτυξης δεν πρέπει να είναι γενικές, διότι σε αυτή την περίπτωση οι μαθητές παρασύρονται σε αόριστες απαντήσεις.

Για τις ερωτήσεις κλειστού (αντικειμενικού) τύπου προσέχουμε τα εξής: Οι ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής είναι απαραίτητο να μην επιδέχονται απαντήσεις περισσότερες από μία. Οι απαντήσεις στις ερωτήσεις συμπλήρωσης κενού δεν πρέπει να προκύπτουν από τα συμφραζόμενα. Οι ερωτήσεις σωστού-λάθους να είναι ανεπιφύλακτα σωστές ή λάθος. Να γνωρίζουμε ότι ασάφειες και λάθη στη διατύπωση των ερωτήσεων μπορεί να επιφέρουν προσφυγές και ακύρωση των

εξετάσεων.

Κατά τη βαθμολόγηση των γραπτών έχουμε υπόψη μας τα εξής: Βαθμολογούμε γνώσεις, κριτική σκέψη, συνθετική και αφαιρετική ικανότητα και όχι τις προσωπικές και ιδεολογικές πεποιθήσεις των μαθητών. Στη βαθμολόγηση των ερωτήσεων σύντομης ανάπτυξης και ερωτήσεις δοκιμίου χρησιμοποιούμε κριτήρια που έχουμε καθορίσει εξαρχής, τα οποία ισχύουν για όλα τα γραπτά των μαθητών. Τα λάθη υπογραμμίζονται με κόκκινο στυλό, χωρίς να διορθώνονται και οι ελλείψεις σημειώνονται με σταυρό ή με σταυρούς. Η βαθμολόγησή σας πρέπει να διέπεται από τις παιδαγωγικές αρχές, της δικαιοσύνης και της επιείκειας.

Προσκαλώ τους Συναδέλφους/σες, να μου στείλουν ηλεκτρονικά, αν έχουν παρατηρήσεις, σχετικά με τα βιβλία που διδάσκουν, όπως τυχών ορθογραφικά, συντακτικά λάθη, αντιφάσεις, αλληλεπικαλύψεις, επαναλήψεις, δυσνόητα σημεία, παρωχημένες ή ξεπερασμένες επιστημονικές προσεγγίσεις και γενικά ό,τι θεωρούν ότι χρήζει αλλαγών ή διορθώσεων, ώστε να προβώ στις κατάλληλες ενέργειες θεραπείας τους.

Για το περιεχόμενο αυτού του εγγράφου παρακαλούνται οι Δ/ντες/ντριες Γυμνασίων, Γενικών Λυκείων και ΕΠΑ.Λ να ενημερώσουν τους/τις καθηγητές/τριες Κοινωνιολόγους καθώς και όσους/όσες δίδαξαν τα ανωτέρω μαθήματα κατά το σχολικό έτος 2015-2016, ενυπόγραφα.

Με Εκτίμηση
Χρήστος Πατσός
Σχολικός Σύμβουλος Κοινωνιολόγων